ఆంధ్రభూమి వివిధ వార్షికాంకము

ఆదివారం 4-7-1965

కథాగాన ప్రకాశిక

(క్రిందటివారంతరువాయి)

(7)

ఉపాసనలో సామఫలము (సామ వైవిధ్యము)

సామయొక్క స్వరూపము సోపాతరములనుబట్టియే గాక ఉపాస్యవిషయమునుబట్టియు వెలయునని ఛాందోగ్యోపనిషత్తుచే తెలియుచున్నది. కనుకనే శంకరస్వామి సామలు అనంత సంఖ్యాకములనెను.

హింకారము, ప్రస్తావము, ఉద్గీథము ప్రతిహారము, నిధనము అనునవి సామయొక్క అంగములు. పరియుపాస్యమైన సామ ఆ రూపముచెందును. ఉద్గీథము సామయొక్క పూర్ణత్వద్యోతకము.

హింకారముయందు నిధనమువరకు ఉపాస్యముయొక్క అద్యంతస్వరూపము గోచరించును. హింకారమునందుప్రథమదృష్టియు, ప్రస్తావమునందగ్నిదృష్టియు, ఉద్గీథమునందు గగనదృష్టియు, ప్రతిహారమునందు ఆదిత్యదృష్టియు, నిధనమునందుస్వర్గదృష్టియు కలిగి ఇది సామస్వరూపముగాఉపాసించువాడు స్వర్గలోక సౌఖ్యములను పొందుచున్నాడు. దృష్టి యనగా భావము. హింకారమున స్వర్గదృష్టి. ప్రస్తావమున ఆదిత్యదృష్టి, ఉద్గీథమున గగనదృష్టి; ప్రతిహారమునందుఅగ్ని దృష్టి, నిధనమునందు పృథ్విదృష్టికలిగి ధ్యానముచేయువాడు, అభీష్టభోగములను సమకూర్చుకొను సమర్థుడగుచున్నాడు.

ఇట్లు ఉపాస్యముయొక్క ఆరంభము క్రమవృద్ధి, పరిపూర్ణత. పరిణామము, పరిపూర్తియను స్వభావములను పోల్చుకొనవచ్చును. ఉపాస్య స్వభావము నమవరించి ఉపాసకుడు ఫలమునుపొందును.

గాయత్రం సామ

హింకారమే మనస్సు, వాక్కు, ప్రస్తావము, చక్షుస్సు ఉద్గీథము. శ్రోత్రము ప్రతిహారము. ప్రాణము నిధనము అను భావముతో ఉపాసించవలెను. అటుల ఉపాసించువాడు బహు ప్రజచే కీర్తింపబడువాడగును అతని ఇంద్రియములు వికలములుకావు శరీరశాంతిగలవాడగును. సుఖముగ జీవించును. అతనికి వ్యాధులురావు. నూరుసంవత్సరములు జీవించును. అల్ప విషయములపై మనసు జారకయుండుట అతడాచరింప తగిన వ్రతము. అవుడతని మనసు పవిత్రమైనది యగును.

రథంతరం సామ

హింకారమును అగ్నిని మథనభావముతో, ప్రస్తావమును పొగఎగయు భావముతో, ఉద్గీథమును అగ్నిజ్వలన భావముతో, ప్రతిహారమును నిప్పుగా నుండు భావముతో నిధనమును చల్లరుట యనునట్టి భావముతో ఉపాసింపవలెను. ఈ విధమున రథంతర సామావయవములను భావించుచు ఉపాసించువాడు ఇరువురికి అన్నదానము చేయుటయందు సమర్థుడగును. జాతరాగ్ని దీప్తికలిగిన వాడగును. అగ్నికిఎదురుగా నుండి నీళ్ళు త్రావకుండుటయు పుక్కిలించి యుమిసికుండుటయు శ్లేష్మధాతువు వృద్ధిచెందకుండ చూచుకొనుటయు అతడు వ్రతముగా ఆచరింపవలెను.

వామదేవ్యం సామ

హింకారమును సుఖాపేక్షతో రహస్య ప్రదేశమున చేరుట ఏను దృష్టితో, ప్రస్తావమును తన కోర్కె జ్ఞాపకము (తెలిపిది) చేయుదృష్టితో, ఉద్గీథమును ఒకే శయనమునందు కలిసిన దృష్టితో ప్రతిహారమును గత వృత్తమును భాషించుకొను దృష్టితో నిధనమునుతనకుగల కోర్కె పరిపూర్ణమై యిడివడు దృష్టితో ఉపాసించుట యగును.

ఇట్లుఉపాసించువాడు భార్యాసుఖముల వాడగును. పత్నివియోగము అతనికి కలుగదు. అనగా అతడట్టి దుఃఖము పొందడు. మిక్కిలి రోషవంతుడై భార్యకు సంతృప్తి కూర్చువాడగును. పరాంగనను కామింపకుండుట వ్రతముగా నాచరింపవలెను అగ్ని మధ్య భావము శ్రేయోదాయకమని ఉపనిషత్తాత్పర్యము.

బృహత్సామ

హింకారమును సూర్యోదయ పూర్వ సమయముగను, ప్రస్తావమును సూర్యోదయ సమయముగను ఉద్గీథమును దీప్త సూర్యసమయము (మధ్యాహ్నము)గను ప్రతిహారమును అపరాహ్నముగను నిధనమును సూర్యాస్తమయముగను ఉపాసన చేయవలయును. బృహత్సామ ఉపాసకుడు ఆయుష్కాముడగును. ఉత్కృష్ట ఆయుర్దాయము కలవాడగును. ఉత్కృష్ట స్వరము సమ పశుసంపదకారణములుగను నిధనము సర్వగతధర్మ పితరులుగను ఉపాసింపతగినది. ఇట్లు పాసించువాడు సర్వేశ్వరత్వమును పొందుచున్నాడు. నేను ఈ సర్వము అగుచున్నాను అను భావముతో ఈసామ ఉపాసించవలెను. భిన్న భావము లేకుండుట వ్రతము.

ఇట్లు పంచవిధ సామయేగాక సప్తవిధమైనవి, సప్తవిధ ఆదిత్యసామ మొదలైనవి ఛాందోగ్యోపనిషత్తున చెప్పబడెను.

అతిస్వర్యము సప్తవిధసామ.

సప్తవిధ సామమందు హింకారః ప్రస్తావః ఆదిః ఉద్గీథః, ప్రతిహారః, ఉపద్రవః, నిధనం అనునవి సప్తాంగములు. అతిస్వర్యము సప్తవిధసామయందు హింకారః ప్రస్తావః అనునవి సమముగ మూడేసి అక్షరములు కలిగియున్నవి. ఆదిః అనునది రెండక్షరములు. ఉద్గీథః అనునది మూడక్షరములు. ప్రతిహారః ఉపద్రవః అనునవి నాలుగేసి అక్షరములు కలిగియున్నది. నిధనం అనునది మూడక్షరములు కలిగి యున్నది. ఈ మొత్తము ఇరువదిరెండు (22) అక్షరములు కలిగియున్నది. ఇట్టి యెడసామను పొందించుటకు మూడక్షరములచే భాగింపగా 7 సప్తభాగములై ఒక అక్షరము మిగిలియుండును. ఇందు 21 అక్షరములు ఆదిత్యరూపము. మాసములు పదిరెండు 15 ఋతువులు ఐదు రీ, లోకములు మూడు 3, ఆదిత్యుడు. కలిసి మొత్తం 21 తత్త్వములు సూర్యుడయ్యెను. సూర్యుని జయించినట్టి ఇరువది రెండవ తత్త్వము సామరూపము. ఇట్టి భావమున సామోపాసనము చేయువారు మృత్యువును జయించువారగుదురు. ఆదిత్యుని జయించు ఉపాసన పర్యాప్తార్థ కలిగినది కదా

సామాన్యముగా అజ్యస్తోత్రములన్నియు పృష్ఠస్తోత్రములు పైప్రస్య స్తోత్రములనియు అందురు. అని అట్టిమంత్రములతో సంబంధము కలిగి కనుక ఆ పేరు వచ్చినవి.

త్రిష్ణ స్తోమకలిగిన బహిష్పవమాన స్తోత్రములు 9బుక్కులుసంకృత్తుగా గానముచేయవలెను. ఉత్తర గ్రంథమున మూడు బహిష్పవమాన సూక్తములతరువాత నాలుగు సూక్తములు క్రమతములైనవి.

"అగ్న ఆయాహివీతయే" మొదటి సూక్తము

"ఆనో మిత్రావరుణా" ద్వితీయ సూక్తము

"ఆయాహిసుషుమాహిశే" తృతీయ సూక్తము

"ఇంద్రాగ్నీ అగతం సుత" చతుర్థ సూక్తము

ఈ నాలుగు సూక్తములు ప్రాతఃసవనమున గాయత్రసామచే గానము చేయబడు అజ్యస్తోత్రము అనబడును.

"యదాజామీ యస్త దాజ్యానా మాజ్యత్వం" అనిస్తోత్రము నిర్వర్తించుటనుగూర్చి చెప్పబడెను. ఈ యాజ్య స్తోత్రములకు పంచదశయనబడు స్తోత్రయుండును.

ఈ నాలుగు సూక్తములును మధ్యమ ఉత్తరాగ్రంథమున మూడుసార్యంబవ సవమానసూక్తములు చెప్పబడి పదవ నాలుగు సూక్తములు అమ్నాతములైనవి.

"అగ్నిజాతూరనోనమః" ప్రథమ సూక్తము

"కయానశ్చిత్ర ఆభువత్" ద్వితీయ సూక్తము

"తంవోదస్మమ తీవహం" తృతీయ సూక్తము

"తరోభిర్వో విదద్వసుం" చతుర్థ సూక్తము

ఈ నాలుగుసూక్తములుక్రమముగా రథంతర, వామదేవ్యసౌధన కాలే ము నందు సామలచేగానము చేయబడును. మాధ్యందినసవనమందు పీట నిర్వర్తనముండును. పీటనే పృష్ఠ స్తోత్రము అందురు.

ఇక పైపలనుగూర్చి ఎప్పుడధ్వర్యుడు యజతిచోదనా చోదిత కర్మలయందు దేవతకొరకు హవిర్భాగము నొసగ పూనునో అపుడు హవిస్సు లోనిండి నజ్ఞపు పాత్రను చేతధరించి అగ్నేధ్రుడను ఋత్విక్కును గూర్చి "ఆశ్రావయ" అనును. ఇదిపై ప్రతిశ్రుతుఅనబడును. ఇట్లు ప్రేషకుడగు అగ్నీధ్రుడు "అస్తు శ్రౌషట్" అని మారుపలుకును. అది విని అధ్వర్యుడు హోమద్రవ్యమువ దేవతకొరకై ఉద్దేశింపబడెనో ఆదేవత యొక్క నామమును ద్వితీయా విభక్త్యంతముగ నుచ్చరించి "యజ" అనును. అదివిని హోతృ ఆదేవతకు సంబంధించిన ఆజ్యస్తోత్రము)కు ముందు "యే యజామహే" అను రెండు పదములు పలికి విమ్మట "వౌషట్" అనును. ఈ సందర్భమునకు "ఆశ్రావయ" అనునది 4 అక్షరములు "అస్తు శ్రౌషట్" 4 అక్షరములు, "యజ" 2 అక్షరములు "వౌషట్" 2అక్షరములు, "యేయజామహే" 5 అక్షరములు మొత్తము 17 అక్షరములు.

యజతి చోదనాచోదిత కర్మయన్నపుడు యజధాతు ఘటిత పదఘటక ప్రత్యయి విహితత్వం అని సాయన మహర్షి భాష్యనిర్వచనము.

(అధ్వర్యుడు) ఆశ్రావయ :- ఓ అగ్నీధ్రుడా! యత్యమాణ దేవతను గూర్చి "నీకీ హవిస్సు ఇవ్వబడుచున్నదని వినునట్లు చెప్పుము'.

అగ్నీధ్రుడు;- అస్తు శ్రౌషట్ :-అట్లే

(మిగతా 6వ పేజీలో)

ఆపేక్షల వెలుగునీడలు

"ఏమండీ! పండుగకు రిబ్బను కొని పెట్టరూ యిలాంటిది."

కుశలరావు తలెత్తి కళ్ళజోడు సరిచేసుకుని చూశాడు. సువర్చల చేతులో పట్టుకంటే అదిలక్ష్మి కొనుక్కున్న, కాటన్ నైలాన్ రిబ్బను తళతళ మెరుస్తూంది.

"రిబ్బనేమిటో . పేద్ద... కిల్కు చీరే కొనిపెడతాను తెలిసిందా!" అన్నాడు కుశలరావు పేపర్లో తలదూర్చి. బోతూ. సువర్చల ముఖం చిన్న బుచ్చుకుంది.

"వెళాకోళ కాదు సవర్. చూస్మి గారూ! నిజంగానే. . ఒట్టు!" నెత్తి మీద చెయ్యిపెట్టుకుని మరీ ఒట్టు పెడుకున్నాడు.

"మీరు ఎలా అంటున్నదీ నాకు తెలుసులెండి. యిలాంటి రిబ్బను కు మిమ్మల్ని అడిగే కొనక్కోవాలా ఏమిటి?" అని వెళ్ళిపోయింది సువర్చల

ప్రతి ధానికి డబ్బు కావాలి. ధన మూలం మిదజగత్తనిఅన్నారుట వెనకటి కెవళ్ళో కాళిదాసో, షేక్స్పియరో! తనకా యిద్దరి పేర్లు తప్ప మరోపేరు చెప్పిన జ్ఞాపకం రాదు. ఇక తమ కథ రాయడ మేమిటి !! పైగా కొట్టడ మేమిటి!! సువర్చలకు చీరకొన

కథానిక

డమూ-తనమాట వేళాకోళం. వెళ్ళి రింతల కావుతు కాదని చెప్పడమేమిటి!"

ముక్కుమీద కళ్ళజోడును నడుటి మీదికి నెట్టుకుని ముందుకు వంగి మరి చూశాడు పెపర్లోకి సరిగ్గా. ప్రకటన! కథలు కావాలిట. బహుమతులు మొదటిది అయిదు వందలు - రెండో దీ మోడొందలు-మూడోదానికి వంద., ప్రవేశరుసుంలేదు. పెట్టుబడి కూడ పనక్కుచే! ఎంత సింపుల్ గా ఉంది. అంతా ఓ పాలాశాను మదుపు పెడితే చాలు మూడిటిలో ఒకటయి నా తగల్తా ఏమిటీ!

కథలో కనీసం ఒకటియినా భగవద్గీతలోని శ్లోకం రాయకపోయి నా పేమన శతకంలో దో, సుమతి శతకంలో దో పద్యమయి నా "కాట్" చెయ్యకపోతే "ఇంపా" కాదు కథకు చిన్నప్పుడు నేర్చుకున్నవన్నా ఎప్పుడో గుంటలెట్టి గంట వాయించాడు. పోస్టుగార్డ్యుయేట్ పించుకునేటప్పటికి చిన్నప్పుడు అమ్మ చేర్పించిన పద్యాలన్నీ మరచిపోయాడు. సరే యిక, ప్రస్తుతపు ఉద్యోగపు బాధ్యత నంపారు భారంతో ఉన్న గొడవకాస్తా పోయింది

వచ్చే జీతం పొత్తిగా చాలడంలేదు సిటీలో పైసంపాదన కాస్కారమూ లేదు. లాటరీలసలే కలిసిరావడంలేదు డబ్బున్న మాన గారయినా దొరకలేదు చాలా సింపుల్ గా సువర్చలను తన మెడకుకట్టేసి చేతులుదులుపేసుకున్నాడాయన. అదేమనేందుకు వీల్లేదు. తప్పంతా తనమీదే పెట్టుకున్నాడు "ప్రేమించి చేసుకున్నావుగా. పెళ్ళి!" అంటుంది అమ్మ.

ఒక అచ్చుటాలేదు. ముచ్చటాలేదు ఒడి తెల్లాగా దండలు మార్చుకుని పెళ్ళి చేసుకున్నారు, తోడబుట్టినవాడ పెళ్ళని ఎంతో సంబరపడ్డాను" అని సుజాత మొహంమీదే అనేసింది. ఆవిడకు రావలసిన లాంఛనాలు ఏమీ అందక పోవడంతో.

"ఆదర్శమూ. ప్రేమామామా-డబుల్ నిమోనియాలాగే ఈ రెండూకలిసి ఒక రకమయిన రోగంగా ప్రబలిపోయింది కలియుగం లంక్యాయికి కాకపోతేవమిటి రత్తమ్మ తత్తయ్యా" అని అతని తల్లిని పరామర్శించింది ఒక దగ్గర బంధువు.

నిండుకుండలాగ తొణకనివాడు నాన్న ఒక్కరే నినిమాలో హీరో తండ్రిలా పెద్ద పెద్ద డైలాగులు చెప్పలేదు. 'వాడు నా కొడుకూకాదు నేను వాడికి తండ్రినీగాను" అనలేదు.

సువర్చల ముఖంలో ఏదో గొప్పకళ ఉందిట! అందుకే నాన్న మౌనం వహించారు సుజాత పెళ్ళికి అరువేల వరకట్నం. వెయ్యిరూపాయలవరకూ ఆడబడుచుల లాంఛనాలూ, మగ పెళ్ళివాళ్ళకు రానూపోనూ స్వైపుల బస్సులకు ఖర్చు పగైరాలతోపదివేలుఖర్చు చేశాడు నాన్న ఇప్పటికీ కూతురికీ అల్లుడికీ ఎంతయినా ఖర్చుపెడతాడు తనకు నేటప్పటికేవస్తుంది "పం! ఎంపచాలా చదువుచెప్పించాము రెండు వందలు తెచ్చుకుంటున్నావు. పిల్లా పీచూ కూడా లేదు ఏం చేస్తావా డబ్బంతా." అంటూ రామాయణం చదువుతుంది. అమ్మ నాన్న మాతం ముక్తసరిగా "నాకూ డబ్బుకు చాలా యిబ్బందిగానే ఉంది. నువ్వే యింకొక్క డయినా ప్రయత్నించు" అని ఉచితంగా ఒక సలహా రాస్తాడు ఉత్తరంలో.

అయినా మజాత 'శాశా'పట్టినంతగా తనకు చేతకాదు. అదికూడా ఒక 'ఆర్ట్' నంటాడు ప్రపాదరావు ఎ.తకట్రోపు టాఫీసరయిన పరే కుముసూ మీద బుట్టలో పడిపోతాడు ప్రసాదరావు అప్లయిరేసే 'శాశా' యొక్క ఎఫెక్టు అది

"నాన్నారూ మరేం! మీ అల్లుడుగారేమో స్విమ్మింగుపూల్లో యీదుతూంటేనేమో... పిష్టువాటీ తడిసిపోయి పనిచేయటం మానేసే దిట.....యింటికొచ్చాక గడియారంతీసి. అలా... బల్ల మీద గిరాటాటారూ....అద్దం బద్దలయిపోయింది .... అదేమంటే .....అగిన కథంతా చెప్పి .... ఎప్పుడో పోయిన సంక్రాంతికి కొని పెట్టిన గడియారం. పాతదయి పోలా.... యీ పారి నువ్వు వెళ్ళినప్పుడు కాస్త రికమెండు చేద్దూ మా ఫాదర్లాకు "అన్నారు అన్న సుజాత నిఫార్సుకు నాన్న పెద్దగా నవ్వి యింత మాత్రానికేనా అమ్మా!— అలాగేలే!...." అని వాగ్దానం చేసి రెండు వందలయాభై పెట్టి వాచీ కొని పెట్టాడు.

అల్లుడు పెద్ద ఉద్యోగస్థుడని అమ్మకు కూడా గౌరవం. సుజాతంటే. ఆపేక్ష. వాళ్ళు చెప్పినదల్లానిని చూపించిన గంగిరెద్దు మెడలో కాళీకట్ట లేదని. వాళ్ళ మాట కాదని స్వతంత్రించి సువర్చలను పెళ్ళి చేసుకున్నదనీ—తనంటే చులకన భావం!

ఒక పండగకు తమా సువర్చలా కూడవెళా రు విజయనగరం సుధాకరరావూ. సుజాత తమకంటే ముందుగానే వచ్చారు ఏలూరు నుంచి సుధాకరరావుకు ఆఫీసరుగానే జాయింటా పంలో కుశలరావు ఒక మనిషిగా కన ఒడలేదు. అతను అసిస్టెంటు కలెక్టరు కుశలరావు యిన్స్యూరెన్స్ కార్పొరేషనులో అసిస్టెంటు. చేపేడ్యోగాలను బట్టి, ఆపేక్షలూ బంధుత్వాలూ. మరి తాయా! అంతసులకూ ఆ కలకు సాపత్యం ఏమిటి! అంత హోదా, అధికార

"మారుతి"

దర్పమూగల మగవాడు వాచీలోపరం మామగారికి దేబిరించాలా!

పండక్కి అక్కడ ఉన్న నాలుగు రోజులూ ముళ్ళమీద ఉన్నట్టుగా ఉన్నది తనకూ సువర్చలకూ.

'ఒరే అన్నయ్యా మీ బావగారికి నీళ్ళు పట్టి కిళ్ళియ్యి నేను లేవలేకుండా ఉన్నాను తొట్టెనెప్పిగా ఉంది"అన్నది సుజాత ఆమెకు నాలుగోమాసం గర్భిణి అని ఆ సోపాలు.

"ఏమయ్యా! ఆంధ్రుల రాజధాని నీళ్ళు బాగా వంటబట్టినయ్యేమిజా! చెంబు పిల్లపడేలా పెళేళా పెమిటలాగ అని సుధాకరరావు హాస్యం!".

సువర్చల ఒక చానీడి ఆ నాలుగు రోజులూ పనిమనిషి పెలవు పుచ్చుకుంది. అమ్మకు జ్వరతీరనం. సుజాత సురేశకు ముద్దులకూతురు ఆఫీసరుగారి భార్య

ఆ వాతావరణ లో నీళ్ళ బయటి పనలాగ అయింది తన పరిస్థితి సుధాకరరావు ప్రవర్తన రోజురోజుకూ మితిమీరి పండగనాటి రాత్రి పాళ్ళ నపడింది. భోజనంలదగ్గర ఏదో ముతకసామెత ఒకటి చెప్పాడు సుధాకరరావు. గుడ్డి కన్ను మూస్తే ఎంత తెరిచినే ఎంతడీ మామగారూ! ఏమంటావోయ్ కుశాలరావ్!— ఏదయినా ఈ రోజుల్లో చిన్న ఉద్యోగస్థులకు కొంచెం కష్టమే!"

తనకు పట్టరాని కోపం వచ్చింది. 'అందరూ మీలాంటి ఆఫీసరే అయితే ఎలాగండీ" బావగారూ పల్లకీమోసే వాళ్ళు కూడా కొంత మంది ఉండాలిగా పల్లకీలెక్కే వాళ్ళకోసం చిన్న ఉద్యోగాల వాళ్ళను అంత చులకనగా చూట్టం కాస్కంగారు యిలాగే గొప్ప కబుర్లాడితేనూ మాబ్రాంచి మేనే జరు బాయ వసు పీవుసాఖుడేసి క్లాస్ ఎక్కించి యింటి దగ్గర దిగబెట్టి మరి వచ్చారు ఆఫీసు వాళ్ళు"

"అదేమిటా? అంతాలా కోపంతెచ్చుకుంటావూ బావ నేదో లోకంలో విపరీతంగా చెబుతుంటేనూ" అన్నాడు నాన్న

"నేనూ లోకంలో జరిగిందే చెప్పాను హోదాలు పెరగంగానే పరిగాడు. సంస్కారంఉండాలి "

"చాల్లేరా యిక ఆపు!"తండ్రి గర్జన

"ఆపాల్సింది నేనుగాదు... అర్థోక్తిలో తన జవాబు

అల్లుడిగారికి కోపం వస్తుందేమోనని యింటల్లిపాది హడలి పోయినంత శబ్దం అల్లుడిముందు తకు ఎదురు సమాధానం చెప్పినందుకు నాన్నకు కోపం! సుధాకరరావుకు మాట పెగలక ముద్దలు మింగుతున్నాడు నాలుగాగా కాలాల సుజాత మాత్రం ఊరుకోలేదు

"అదేమిటా? ఆయన ఏమన్నారనీ?" అది సాగదీస్తూ

"వీటికి మాటికి నిన్నూ నా ఉద్యోగాన్నీ ఆక్షేపిస్తూ పయిగా గుడ్డి కన్ను మూస్తే ఎంత తెరిస్తే ఎంత! అనడం మీ కందరికీ అంగీకారమయినే .... నేను యిక్కడికి రావడం మీతో కలిసిఉండటం బుద్ధి తక్కువపనేం పస్తుకుటాను! అని కచ్చతోనే చెయ్యికడుక్కుని వెళ్ళి తన సూటిగేసు సర్దుతో సాగాడు

పట యిల్లోనుంచి ఏవో మాటలు వినపడుతున్నాయి

సువర్చలా! త్వరగా సర్దుతో ట్రయి

బువిపైన శాంతి వర్ధిల్లుగాక

19వ శతాబ్దంలో, యుద్ధంలో పాల్గొన్న రచయితలు చాలా అరుదు లెర్మాంతోవ్, టాల్‌స్టాయ్‌లు ఆ కోవకు చెందినవారు. ఆ శతాబ్దంలో రష్యాలోను పశ్చిమ దేశాలలోనున్నూ చాలామంది ప్రముఖ రచయితలలో ఇలా యుద్ధంలో పాల్గొన్నవారు మరెవరూ కనపించరు. కాని 20వ శతాబ్దంలో ఎక్కువమంది రచయితలు యుద్ధాలలో పాల్గొంటున్నారు. ఈనాడు నెనికుడు, రచయిత ఇద్దరూ ఒకరుగానే ఉన్నారు. గత ప్రపంచ యుద్ధంలో చాదాపు ప్రపంచ రచయితలంతా పాల్గొన్నారు. ఇదివరలో అనగా నేనిది ఈనాడుసామాన్యమైంది..

యుద్ధ ప్రమాదమూ - రచయిత

రచయితలు యుద్ధాలలో పాల్గొనడమనేది ఎదువల్ల జరుగుతోంది రచయితలు ఎక్కువ ధైర్యవంతులయారా కాదు. యుద్ధమే ఎక్కువ ధైర్యవంతమైంది. పూర్వం అది దేశాల సరిహద్దులలోనే ప్రజలను చేటాడేది చాలా అరుదుగా దేశంలోపలికి చొరబడేది ఆ తరువాత దానికి మరింత ధైర్యం వచ్చింది రోపిడి దొంగలాగ తయారయింది. ఇదివరలో కొద్ది మందికి మాత్రమే నష్టంకలిగించే యుద్ధాలు నేడు అందరికీ వినాశకరంగా తయారాయాయి సమాజంలో అన్ని తరగతుల వారికి అన్ని వయసుల వారికి అవి ప్రమాదం తెచ్చిపెడుతున్నాయి ప్రజలతోపాటు రచయితలు కూడా యుద్ధభారాన్ని మోయవలసి వుంటుంటేత ప్రజల తరపున యుద్ధాన్ని గురించి మాట్లాడే హక్కు వారికుంది.

ప్రస్తుత యుద్ధంలో యుద్ధ స్వభావం ఏయేటికాయేడు ఏ నెలకానెల మారిపోతోంది భవిష్యత్తులో మనం మరో యుద్ధాన్నే జరగనిస్తే దానిముందు గత యుద్ధాలన్నీ పిల్లల ఆటలుగా కనిపిస్తాయి.

ఆధునిక యుద్ధం మానవ సమాజంలో ఎక్కడో కొందరిపైనే దెబ్బతీయదు. మొత్తం మానవజాతి ఉనికికే ప్రమాదం తెచ్చి పెడుతుంది. అందరి శ్రేయస్సే తమలక్ష్యంగాగలరచయితలు, రానున్న యీ ప్రమాదంద్రష్ట్యా మాటాడకుండా వుండజాలరు అణుయుద్ధాన్ని తెచ్చిపెట్టే ప్రయత్నాలకు ఆ సమ్మతిని తెల్పుతూ. ఆ ఘోర విపత్తునుంచి ప్రపంచాన్ని దూరంగా వుంచాలని ఎలుగెత్తి చాటే రచయిత గొంతు ఈభూగోళం మీదనున్న సహృదయుల గొంతులుమేళవించి తీరుతుంది. నిజానికి, సోవియట్ దేశంలోను, కోట్లాది ఇతర దేశాల ప్రజలలోనూ శాంతి కావాలనే కోరిక చాలా బలంగావుంది దానికి తిరుగులేదు కానివి అదే సమయంలో యుద్ధంవల సంభవించే వినాశాన్నింతక్కువ అంచనా వేసేవారి గొంతులు డాకూ కొన్నిచోట్లనుంచి వినవస్తున్నాయి. అగ్నిప్రమాదంలో దగ్ధమైన ఒక ఇంటిని పునర్నిర్మించుకున్నంత తేలికగానే యుద్ధానంతరం ప్రపంచాన్ని పునర్నిర్మించగలమని వారంటున్నారు వారు చాలా పొరపడుతున్నారు.

ప్రజలే అత్యంత విలువగలవారు

నిజంగా అలాంటి ఘోరవిపత్తే సంభవిస్తే ఎంత నష్టం కలుగుతుందో నేనిక్కడ వివరించను. శాస్త్రజ్ఞులే ఆ పని చేయాలి ఈ భూగోళంమీద అత్యంత విలువగలదీ, తిరిగి భర్తీ చేయశాలనిదీ అయిన ప్రజానీకాన్ని గురించే చెబుతాను అణుయుద్ధానికి వృద్ధులు బాలురు స్త్రీలు పురుషులు అనే విచక్షణవుండదు ఆరోగ్యవంతులు రోగ పీడితులు అనిగాని, నైపుణ్యకులు, పౌరులు అనిగాని తేడాలేమి వుండవు. మతంగాని సంస్కృతిగాని నమ్మకాలుగాని అణుప్రేలుళ్లనుంచి వదినీ కాపాడజాలవు. రేడియేషనులవల్ల సంభవించే వ్యాధులు పెట్టుబడిదార్లమా కార్మికులనూ, అభివాదులనూ మితవాదులనూ, కమ్యూనిస్టులనూ, కమ్యూనిస్టేతరులనూ అందరినీ సమంగానే బాధిస్తాయి.

యుద్ధం అమానుషం అవమానకరం

ప్రతి తల్లికీ, తన బిడ్డకంటే ప్రియతమమైనదేది యీ భూమిమీద వుండదు ఇతనుల భవిష్యత్తు సౌఖ్యవంతంగా వుంటుందని వాగ్దానంచేసి తల్లులకు వారి బిడ్డలను లేకుండా చేస్తామా? లేదు. ఇది చాలా అమానుషం. అవమానకరం మనం దానిని ఎన్నటికీ అంగీకరించము.

కాని, అణుయుద్ధం తెచ్చిపెట్టి తీరని దురదృష్టాన్ని గురించి బాగా తెలిసినప్పటికీ ప్రపంచానికాగతి తప్పదని మనం వివిధంగానూఅనుకోకూడదు సుందరమూ, కరుణామయమూ అయిన యీ భూగోళం ఇంకా ఎక్కువ సుందరమైనదిగానూ వుండగలదు. ఈ విపత్తునుంచి బయట పడడానికి మనకు మార్గం వుంది. దాన్ని మనం తెలుసుకొంటాము

నేడు ఏదైనా కొత్తగా కనిపెట్టబడిన విషయాన్ని గురించి ఏమం,చదివి విస్తే ఎంత నష్టం కలుగుతుందో నేనిక్కడ వివరించను. శాస్త్రజ్ఞులే ఆ పని చేయాలి ఈ భూగోళంమీద అత్యంత విలువగలదీ, తిరిగి భర్తీ చేయశాలనిదీ అయిన ప్రజానీకాన్ని గురించే చెబుతాను అణుయుద్ధానికి వృద్ధులు బాలురు స్త్రీలు పురుషులు అనే విచక్షణవుండదు ఆరోగ్యవంతులు రోగ పీడితులు అనిగాని, నైపుణ్యకులు, పౌరులు అనిగాని తేడాలేమి వుండవు. మతంగాని సంస్కృతిగాని నమ్మకాలుగాని అణుప్రేలుళ్లనుంచి వదినీ కాపాడజాలవు. రేడియేషనులవల్ల సంభవించే వ్యాధులు పెట్టుబడిదార్లమా కార్మికులనూ, అభివాదులనూ మితవాదులనూ, కమ్యూనిస్టులనూ, కమ్యూనిస్టేతరులనూ అందరినీ సమంగానే బాధిస్తాయి.

యుద్ధం అమానుషం అవమానకరం

ప్రతి తల్లికీ, తన బిడ్డకంటే ప్రియతమమైనదేది యీ భూమిమీద వుండదు ఇతనుల భవిష్యత్తు సౌఖ్యవంతంగా వుంటుందని వాగ్దానంచేసి తల్లులకు వారి బిడ్డలను లేకుండా చేస్తామా? లేదు. ఇది చాలా అమానుషం. అవమానకరం మనం దానిని ఎన్నటికీ అంగీకరించము.

కాని, అణుయుద్ధం తెచ్చిపెట్టి తీరని దురదృష్టాన్ని గురించి బాగా తెలిసినప్పటికీ ప్రపంచానికాగతి తప్పదని మనం వివిధంగానూఅనుకోకూడదు సుందరమూ, కరుణామయమూ అయిన యీ భూగోళం ఇంకా ఎక్కువ సుందరమైనదిగానూ వుండగలదు. ఈ విపత్తునుంచి బయట పడడానికి మనకు మార్గం వుంది. దాన్ని మనం తెలుసుకొంటాము

నేడు ఏదైనా కొత్తగా కనిపెట్టబడిన విషయాన్ని గురించి ఏమం,చదివి విస్తే ఎంత నష్టం కలుగుతుందో నేనిక్కడ వివరించను. శాస్త్రజ్ఞులే ఆ పని చేయాలి ఈ భూగోళంమీద అత్యంత విలువగలదీ, తిరిగి భర్తీ చేయశాలనిదీ అయిన ప్రజానీకాన్ని గురించే చెబుతాను అణుయుద్ధానికి వృద్ధులు బాలురు స్త్రీలు పురుషులు అనే విచక్షణవుండదు ఆరోగ్యవంతులు రోగ పీడితులు అనిగాని, నైపుణ్యకులు, పౌరులు అనిగాని తేడాలేమి వుండవు. మతంగాని సంస్కృతిగాని నమ్మకాలుగాని అణుప్రేలుళ్లనుంచి వదినీ కాపాడజాలవు. రేడియేషనులవల్ల సంభవించే వ్యాధులు పెట్టుబడిదార్లమా కార్మికులనూ, అభివాదులనూ మితవాదులనూ, కమ్యూనిస్టులనూ, కమ్యూనిస్టేతరులనూ అందరినీ సమంగానే బాధిస్తాయి.

మాటలనే కాదు. చేతలలో కూడ చూడాలి

యుద్ధాన్ని నివారించడమనేది మాటలతోనే కాదు. చేతలలో కూడా జరగాలి అందుకోసం చురుకైన తీవ్రమైన తక్షణమైన కార్యాచరణకావాలి కాంతికి యుద్ధానికీ మధ్య పెద్ద అడ్డుగోడ వుందనీ ఎవరూ భావించకూడదు ఇప్పుడంతా ప్రశాంతంగానే వుండవచ్చు ఒక్క కుటుంబంతో అంతా మారిపోవచ్చు. యుద్ధంసంభవించవచ్చు రెండవ ప్రపంచ యుద్ధానికి ముందు జరిగిన సంఘటనలను ఒక్కసారి జ్ఞప్తికి తెచ్చుకోండి. అది ఆస్మికంగా ప్రారంభం కాలేదు అబిసీనియా స్పెయిన్ దేశాలలో ప్రారంభమై అది క్రమంగా ప్రపంచానికంతకూ వ్యాపించ కొనిపోయింది. ఈనాడు కూడా అలాంటి వియత్నామ్‌లో మరో ప్రపంచ యుద్ధానికి పరిస్థితులు జరుగుతున్నాయి వాటికి మనంఅంతపాలి అవి తీరుతాముకూడ

ప్రపంచ ప్రజలు సరస్వరం స్నేహభావంతో జీవించాలని కోరుతున్నారు మనసులోకి ఒక ఆలోచన వస్తోంది. అదేమంటే, దానివల్ల ప్రజలకు ఏమి ముప్పు సంభవిస్తుంది? రోదసీ పరిశోధనలూ ఇతర మహాకార్యక్రమంలో కూడా యావత్ ప్రపంచాన్ని పాలించాలో భస్మంచేసే గల ప్రమాదం ఇమిడివుంది జీవోత్పత్తి శాస్త్రం లాంటిది కూడ కొన్ని దేశాలలో ఘోరమైన కార్యకలాపాల కోసం వినియోగింపబడుతోంది. అయినా కూడ యుద్ధాన్ని మనం శాశ్వతంగా నివారించ గల్గితే—ఈ పని యదం సాధ్యమే కొత్తగా కనిపెట్టబడే యీ శాస్త్ర రహస్యాలు మానవ జాతికంతకూ ఎంతో మేలు చేస్తాయో చెప్పలేము.

యుద్ధాన్ని నివారించడమనేది మాటలతోనే కాదు. చేతలలో కూడా

జరగాలి అందుకోసం చురుకైన తీవ్రమైన తక్షణమైన కార్యాచరణకావాలి కాంతికి యుద్ధానికీ మధ్య పెద్ద అడ్డుగోడ వుందనీ ఎవరూ భావించకూడదు ఇప్పుడంతా ప్రశాంతంగానే వుండవచ్చు ఒక్క కుటుంబంతో అంతా మారిపోవచ్చు. యుద్ధంసంభవించవచ్చు రెండవ ప్రపంచ యుద్ధానికి ముందు జరిగిన సంఘటనలను ఒక్కసారి జ్ఞప్తికి తెచ్చుకోండి. అది ఆస్మికంగా ప్రారంభం కాలేదు అబిసీనియా స్పెయిన్ దేశాలలో ప్రారంభమై అది క్రమంగా ప్రపంచానికంతకూ వ్యాపించ కొనిపోయింది. ఈనాడు కూడా అలాంటి వియత్నామ్‌లో మరో ప్రపంచ యుద్ధానికి పరిస్థితులు జరుగుతున్నాయి వాటికి మనంఅంతపాలి అవి తీరుతాముకూడ

ప్రపంచ ప్రజలు సరస్వ

విదేశాలకు అరటిపండ్ల ఎగుమతి అవకాశం

యూరప్ దేశాలలోను, బ్రిటిష్ దీవులలోను మన అరటిపండ్లకు మంచి గిరాకీ వుంది. మనం పండిస్తూన్న అనేకరకాల అరటి పండ్లు విదేశాలలో ఎక్కువగా అమ్ముడుపోయే పద్ధతిలో పండించడం లేదు. కాని అరటిపండ్లత్వరలో చెడిపోయే స్వభావం కలవి గనుక వాటి గమ్యస్థానాన్ని చేరుకొనేలోపుగా చెడిపోకుండా తగు జాగ్రత్త తీసుకోవలసి ఉంటుంది.

1967 వ సంవత్సరములో ప్రపంచములో మొత్తం అరటిపండ్ల ఉత్పత్తి 24కోట్ల 1 లక్షల టన్నులు వివిధ దేశాలలో పండే అరటిపండ్లలో టన్నుకు 60 వంతులు మన పండే దేశాలలోనే ఉపయోగించబడుతున్నాయి తక్కిన వాటిని ఉత్తర అమెరికా, కెనడా బ్రిటిష్ దీవులు యూరప్ న్యూజిలాండ్, ఆస్ట్రేలియా, దేశాలకు ఎగుమతిచేస్తున్నారు. యూరప్ దేశాలలో స్థానికముగా ఉపయోగించే అరటి రకాలలో కూరగాయకి రకాలు నూటికి 25 వంతులు వుంటాయి

అరటి పండ్లలో కార్బోహైడ్రేట్లు పోటీనులు విటమిన్ ఏ థయామిన్, రిబోఫ్లావిన్, నియాసిన్ భాస్వరము, ఇనుప లవణములు వున్నాయి ఒక పౌండు బరువుగల అరటి పండ్లు 284 కేలరీల శక్తి నిస్తాయి

అరటి పండ్ల ఎగుమతి, గిరుమతి వ్యాపారం ఆయేటికాయేడు వృద్ధి చెందుతూంది, ముఖ్యముగా యూరోపియన్ దేశాలలోమన అరటి పండ్లకు ఎక్కువ గిరాకీ ఉంది. సోవియట్ యూనియన్‌కు కూడా మనం

ఎస్. ఎల్. కిట్యాల్

ఎక్కువగా అరటి పండ్లను ఎగుమతిచేసే అవకాశాలున్నాయి అయితే ఈ ఎగుమతి వ్యాపారాన్ని శాస్త్రీయమైన పద్ధతులలో కొనసాగించవలసి ఉంటుంది

విదేశాలకు ఎగుమతి చేయడానికి పెస్ట్ ఇండీస్ దీవులతోసహా దక్షిణ, మధ్య అమెరికాలో అరటి కాయిత్తున్న పండించబడుతుంది.

విదేశాలకు ఎగుమతిచేసే లక్ష్యంతో మనదేశములో అరటిపండ్లను ఉత్పత్తి చేయవలసివున్నది ప్రస్తుతం రైతులు తమ స్వంత ఉపయోగానికి, మన దేశపు బజార్లలో విక్రయించడానికి మాత్రమే అరటితోటలను పెంచుతూన్నారు అరటి పిల్లలను దగ్గరదగ్గరగా వేయడంవలన గెలసంఖ్య హెచ్చిస్తుంది. విదేశాలకు ఎగుమతిచేయడానికి తగిన నాణ్యమైన అరటిపండ్లను ఉత్పత్తి చేయలేక పోతూన్నారు. తగిన దూరములో పిల్లలను వేసి, శాస్త్రీయ పద్ధతులలో అరటి తోటలను పెంచినట్లయితే విదేశాలకు ఎగుమతి చేయడానికి అనువైన అరటి రకాలను ఉత్పత్తి చేయవచ్చును.

ఎగుమతికై పెంచే అరటితోట విషయములో ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలి విదేశాలకు అవసరాలకనుసరించి ఆధునికమైన ఉత్పత్తి విధానాలను అనుసరించాలి. ఎగుమతికి ఉద్దేశింపబడిన ప్రతి గెలా ఏ విధమైన మచ్చలూ ఇతర లోపాలు లేకుండా మంచి పండ్లతో నిండి వుండాలి. అది సాధ్యమైనంత పెద్ద గెలగావుండాలి.

మూరత్‌లో ప్రవేశపెట్టబడిన అరటి ప్యాకేజి పద్ధతంగా పిల్లలను పాత సమయములో ఎకరానికి 312 పౌండుల సూపర్ ఫాస్ఫేటునుగాని అమోనియం సల్ఫేటునుగానివేసి, ఐదు నెలల తరువాత అంటే ప్రమాణంలో తిరిగి సూపర్ ఫాస్ఫేటునుగాని. అమోనియం సల్ఫేటునుగాని వేసినట్లయితే మంచి ఫలితాలు లభించాయి. పెద్ద గెలలు వేయడానికి వామన కేళివంటి రకాలను 8అ×8అ దూరములో పాతాలి. వాతావరణములో బాగా తేమవుండి, నీరు బాగా వడిసిపోయే సారవంతమైన ఉష్ణమండల ప్రాంతపు నేలలలో ఈరకం అరటి మంచి గెలలను వేస్తుంది.

ఎగుమతి చేసే అరటి రకాల విషయములో అవి నూటికి 70 నుండి 75 వంతులు ముదిరినప్పుడే కోసి తగు విధముగా ప్యాక్ చేయాలి విదేశాలకు ఎగుమతికై వామన కేళి తగినవున్నదని తేలింది. నూటికి 75 వంతులు ముదిరిన వామనకేళి శీతలీకరణ పద్ధతులపై 15 రోజుల మండి 20 రోజుల వరకూ చెడిపోకుండా వుంటుంది. ఈ రకం అరటిని గుజరాత్, మహారాష్ట్రాలలో విరివిగా పండిస్తున్నారు. విటికి చీడల, తెగళ్ళ నుండి నష్టం అంతగా లేనట్లు తేలింది. ఇతర జిల్లాలలోకూడా ఈరకం అరటిని ఎక్కువగా పండించడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి

మద్రాస్ రాష్ట్రములో తంజావూరు జిల్లాలోని కావేరి డెల్టాలోనూ, కోయంబత్తూరు జిల్లాలోను "పూవన్" రకం అరటిని సుమారు 52 000 ఎకరాలలో పండిస్తున్నారు. పండు మధ్యరకపు ప్రమాణం వుండి, పై చర్మము పలుచగావుండి కొద్ది పుచ్చుతో కూడిన పిందె నుండి వుంటాయి యూరప్ దేశాలలో వీటికి మంచిగిరాకీ వుండే అవకాశాలున్నాయి. ఈ రకం అరటి ఎకరానికి సుమారు 6 నుండి 10 టన్నుల స్థలంకూడా తక్కువగా వుంటుంది.

యూరప్ దేశాలకు మన అరటి పండ్లను విరివిగా ఎగుమతి చేయాలంటే పెట్టెలలో అమర్చిపంపే పద్ధతిని అవలంబించాలి. మైనపుపూత ద్వారా అరటి పండ్లు ఎక్కువకాలం నిలవవుంటాయని మైసూరులోని సెంట్రల్ ఫుడ్ టెక్నాలాజికల్ రిసెర్చ్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ వారి పరిశోధనల ద్వారా తేలింది. వివిధరకాల అరటిపండ్లు వివిధ శీతోష్ణపరిస్థితులలో ఎంతకాలం చెడిపోకుండా నిలువవుంటాయో మైసూరు పరిశోధనశాల ద్వారా కలిగే మార్పులేమిటో, ప్యాకింగ్ విషయములో ఏ పదార్థము ఉపయోగించినట్లయితే ఎక్కువ కాలం పండ్లు చెడిపోకుండా వుండే అవకాశం వుంటుందో ఈ విషయాలపై మైసూరులో ఈ సంస్థ వెంటనే సమగ్రమైన పరిశోధన జరపాలి ఈ పరిశోధనా ఫలితాలననుసరించి విదేశాలకు మనం విరివిగా అరటి పండ్లను ఎగుమతి చేయవచ్చును.

1962 ఆగస్టు నుండి 1963 ఏప్రిల్ వరకూ 4000టన్నుల అరటి పండ్లను ప్రత్యేక వీరాటుపై జర్మన్ ఓడలద్వారా విదేశాలకు ఎగుమతి కాయి. ఆతరువాత 25 000 టన్నుల అరటి పండ్లను యూరప్ దేశాలకు బ్రిటిష్ దీవులకు ఎగుమతి చేయడానికి ఏర్పాటు జరిగింది సోవియట్ యూనియన్ 4 00 టన్నుల అరటి పండ్లను దిగుమతి చేసుకొనడానికి అంగీకరించింది

అరటి గెలలు 75 నుండి 80 శాతం ముదిరినప్పుడు లారీపైన ఓడ రేవుకు కొనిరాబడతాయి మనము లేబాటిని సీమరు మీదికి చేరవేస్తారు ఈ చేరవేతలో చాలా కాయలు రాలిపోతాయి ఓడలో ఒక గెలపై ఇంకొక గెలను ఐదారు అడుగుల ఎత్తువరకూ పేర్చుతారు స్టీమరులో ఉష్ణోగ్రత 58ఫా నుండి 65ఫా వరకు ఉంచబడుతుంది స్టీమరు పెర్షియన్ సింధు శాఖ దేశాలకు చేరడానికి ఐదారు రోజులు పడుతుంది దీనివలన చాలా గెలలలో కాయ మాగిపోవడం జరుగుతుంది. కనుక యూరప్ దేశాలకు రప్పించాలి ఈ పద్ధతి ద్వారా ఎగుమతిచేయడం వలన ప్రయోజనం ఉండదు అన్నాలుగా కోసి పెట్టెలలో పెట్టి పంపించడమే సరియైన పద్ధతి అరటి తోటలనుండి ఓడ రేవులకు అలస్యం లేకుండా అరటి పండ్లు చేరే ఏర్పాటు జరగాలి. దీనికి మనరోడ్డు రైలు రవాణా శాఖలతో తగిన ఒప్పందం చేసుకోవాలి. మధ్యలో ఏ నష్టం అలస్యం జరగినా ఎగుమతి చేసే వారికి విపరీతమైన నష్టం వస్తుంది బొంబాయి మొదలైన రేవులలోండి యూరప్ దేశాలకు అతిశీఘ్రముగా అరటి పండ్లను చేరవేయడానికి తగిన ఓడల ఏర్పాటు కూడా జరగాలి

(రచన ఎ ఆర్)

ఆ ఎర్రటి వెలుగునీడలు

(8వ పేజీ తరువాయి)

మామూలు దూరంనించి చూసిన సువర్చల "అదుగో మామయ్య"ఉన్నది వేలు పెట్టి చూపుతూ.

అటువేపు చూసిన తను మవర్చల నోరు గట్టిగా మూసేశాడు. ఆమె అర్థం కాక విత్తరి పోయింది కోటిలోదిగి బస్సెక్కి మళ్ళ పేట స్నేహితుని యింటికి తీసుకు వెళ్ళాడు మీ మోజు కట్టుదలతో ఆ ముసలాడున్న పారిస్తారావిమిటండీ! అన్న అర్థాంగి మాటలకు తన మోసమే సమాధానం!

మర్నాడు ఆఫీసుకు వెళ్ళలేదు మూడో రోజు సాయంత్రానికి యింటికి తిరిగి వెళ్ళారు. మువలాయన సంగతి తెలుసుకుని ఆ సాయంత్రం రైలుకి వెళ్ళిపోయాడట.

"పేపరు చదువుతున్నారా ఆలోచిస్తున్నారా" యిదిగో కాఫీ!అన్నది సువర్చల గతంలో మంచి బయట బడేస్తూ.

కుశాలరావు కాఫీగానుఅందుకుంటూ "నీ పాటల పుస్తకంలో కాగితాలేమైనా మిగిలిఉన్నాయా!" అన్నాడు.

"పాటలపుస్తకం ఎందుకూ!"

"కథరాసి. పోటీకిపంపి, ప్రయిజు డబ్బు తెచ్చుకు టానికి"

"అదావంగతి!....కాస్త అల్లపురవం, తేనె కలిపి యిమ్మంటారేమిటి. పైత్య హారం అంటారు చాలాబాగా పని చేస్తుందికూడానూ!" అన్నది సువర్చల. భర్త కథలురాయబోతున్నాడని తెలుసుకుని.

"నీ వేళాకోళానికేంగాని....ఓఖరవై బాగితాలుంటెఅప్పయివ్వు. మళ్ళీ బాటి కోసంబజారువెళతాడు..ఇప్పుడిలా గేమాట్లాడతావు తీరా ప్రయిజువచ్చాక-నా బస్సైజు ఫోటో పత్రికలోపడితే.... ఆ పుస్తకం పట్టుకుని నువ్వు యింటింటికీ వెళ్ళి — మావారు కథరాశారు. బహుమతి వచ్చింది, ఫోటో కూడా వేశారు..." అని చెబుతుంటే... అప్పుడూ....అ.....! అప్పుడు ఆప్రయిజు డబ్బుతో నేను జల్సాచేస్తుంటే నువ్వు బొట్టులేకుంటూ ఆఫోరించాల్సిందే! "ఏమండోయ్ శ్రీవారూ ఒక చిన్న మాట....అనిపాడుకుంటూ" తెలిసిందా! అకులుకాలకముందే చేతులుపట్టుకోక.... కాగితాలూ,పెన్నూ యిలాపట్టుకురా! అన్నాడు కుశాలరావు కాఫీ చప్పరిస్తూ సువర్చల లోపలనుంచి ఒక ఎక్సర్‌సైజు పుస్తకం తెచ్చి అతనిముందు పడేసింది. 'ఇందులో కాయితాలన్నీ ఒకవేపేరాసి ఉన్నాయి రెండోపక్క మీరు కథలు రాసుకోండి అన్నది

అప్పుస్తకంచూసిన కుశాలరావుకిలువు గెడ్డు చేళ్ళాడు." యిది మా డిపార్టు మెంటల్ పరీక్షలకు తయారు చేసుకున్న కుశాలరావుకు.

నోట్సని తెలిదు నీకు "అన్నాడు కోపం తెచ్చుకుని."

అయితే నాపాటల పుస్తకంలో తప్ప మీరు కథ రాయన్నమాట! రుసరుసలాడతూ వెళ్ళిపోయింది

ఎలాగయితేనేం బాలుగు శుక్ర ప్రియులతో తన కథే కథగా రాసుకుని రణచిత్తుని చిత్తుగామా చిత్తుకు సాపుగానూ రాసి పోస్టులో పడేశాడు కుశాలరావు ఎం. ఏ

మానవుడాశాజీవి. ఏదో ఒక ఆశ కోరికలేనిది. భవిష్యత్తులేదు మనిషికి పై పదవులకోసం డిపార్టుమెంటులు పరీక్షలు వ్రాశాడు కుశాలరావు ప్యాసయితే జూనియరాఫీసరయి పోతాడు ఆశిస్తన ప్రమోషను వచ్చే ఆర్థికమయిన యిబ్బందులుండవు ఒకవిధంగా సుధాకరరావుతో సమాన హోదాలోకి పోగలడు, కొద్ది సంవత్సరాల్లో జీవన గారినికూడా అధిగమించగలడు జీతంలో అప్పుడు తనస్వంత కాళ్ళపై సువర్చల నొక్కదాన్ని సుజాతను చూడడానికి పంపించాలి, సుజాత భర్త నోరు వెళ్ళబెట్టాలి. సుధాకరరావు గుండెలు బాదుకోవాలి! తన కొడుకు యింటికి వాడయ్యాడని నాన్న ఆశ్చర్యపోవాలి

ఆరోజు మనవంతా చిలకుగా ఉన్నది కుశాలరావుకు రిజల్టు. ఓడు రావలసిన రోజు. అందరూ ఆతృతగా ఎదురు చూస్తున్నారు. యింటి నుంచి అమ్మ ఉత్తరం వ్రాసింది. అన్నకు బ్లడ్ ప్రెషరిట్ బాలా బలహీనంగా ఉన్నాడట. తల తిప్పుడు ఎక్కువగా వస్తున్నదిట. సుజాత కూడా యిక్కడే ఉన్నదనీ ఒక్కసారి వచ్చిపొమ్మని రాసింది సువర్చల ఆ ఉత్తరం చూసిన దగ్గర నుంచి హితోపదేశం ప్రారంభించింది. ఇద్దరమూ కలసి వెంటనే వెళ్దామని! ఉత్తరం వచ్చి నాలుగురోజులయినా సమాధానం వ్రాయలేదు వెళ్ళాలనేఉద్దేశంలేక సువర్చలకుకూడా ఈమధ్య వంట్లో బాగుండటంలేదు. పుట్టింటికి వెళ్ళమంటే వెళ్ళదు. అత్తింటికి వెళ్ళమంటే జతగా వెడ్దాం పదమంటుంది. అడంగు లలో వేగటం చాలా గొప్పకష్టం అన్నాడు వేమన!

ఆఫీసుగారి రూము దగ్గర కోలాహలంగా ఉన్నది. లిస్టువచ్చి ఉంటుంది. ఆసార్థా ఎక్కువయింది. అతని పీఠమీద రెండు చరుపులు పడాయి. ఉలిక్కి పడ్డాడు కుశాలరావు. నాలుగు రేతులు సాయంపట్టి అతన్ని పైకి లేవనెత్తి "పద బృందావన్ హోటలుకు" అని జోప చూపించారు.

"మీ గొడవ బంగారంగానూ అసలు సంగతేమిటి"నీ అడగక తప్పలేదు కుశాలరావుకు.

"పరీక్ష అన్ని పార్టులు పాసయి వావోయి అభినందనలు!" అన్నారొకరు

"రేపటినుంచీ మనకు ఆఫీసరు శాఖ ఎంత చెడ్డానూ! కాస్త మర్యాదగా మాటాడు అని సమాధానపరిచాడు యింకో సుబ్బారావు

"అబ్బాయి చిరంజీవిగా వర్ధిల్లాలి" అని ఆశీర్వదించారు మేజాచుట్టూ కూర్చున్న వారందరు.

"అయితే ఇప్పుడు మీ ఇంటో ఆనందంతాండవమాడుతూందన్నమాట" అంది కిచుగొంతుతో ఒక ముసలమ్మ

"అవున త్తయ్యా! అబ్బాయి పుట్టి నప్పట్నుంచీ సోయాన్ ఎట్లా అయి పోయాడో తెలుసా? ఎత్త చెప్పబాబు ఇల్లు పిడిచి కదలడు అఖరికి త్రాగడానికూడా వెళ్ళడంలేదు."

"ఓసోస్! కోతలు కొయ్యకు. త్రాగడానికి బాగానే వెళ్తున్నాను"అని చిరునవ్వు నవ్వి స్టోయాన్. తలత్రిప్పి "ఒరే అబ్బాయ్ మాకో కిలో త్రాక్షా సారాయి తీసుకురా!"అని ఆజ్ఞాపించాడు

"ఇదిగో నా మాట విను! ఇంకా త్రాగి తెఇక్కడే పడవుంటావు"అంటిపెనా

"ఓ! ఆదేం కుదరదు నాకు కొడుకు పుట్టాడు. అందరి గొంతూతడపాలి నాకు కొడుకు పుట్టాడు" అంటూ స్టోయాన్ పెద్దగా అరిచేవరికి అక్కడున్న వారు అందరూ అతడి వైపు చూచారు.

"అభినందనలోయ్ స్టోయాన్. అభినందనలు" అంటూ ఒకడి నెరిగిన వారందరూ అరిచారు

"ధన్యవాదాలు సోదరులారా! అంతా ఆ భగవంతుడి దయ. లేకపోతే మోడువారిపోతున్న ఈ చెట్టు మళ్ళీ చిగురించి మొగతొడుగునా! అంచేత మీ అందరికీ సారాయి ఇప్పించదలచాను నేను" అన స్టోయాన్ పెద్దగా అరిచాడు, చేతులు ఊపుతూ.

"ఒరేయ్ అబ్బాయి-ప్రతి మేజాకూ ఒక్కొక్కకిలో త్రాక్షా సారాయిపట్టుకురా"

పెద్ద కలకలం బయలుదేరింది అక్కడ చాలామంది అతని నెరుగుదురు అందరూ లేచివచ్చి అభినందనలు తెలుపుతూ కరస్పర్శ చేయసాగారు

ఇదంతా చూచిన పెనా మోహం మీద నిగ్గుతో కూడిన చిరునవ్వు వెళ్ళింది ఆమె మరింత అందంగా చిన్నదిగా కనుపించింది

ద్రాక్షసారాయితో అక్కడికుర్రవాడు అందరి మేజాల దగ్గరికీ వెళ్ళసాగాడు. గ్లాసులు నింపసాగాడు అందరూ వారి వారి సారాయి గ్లాసులను స్టోయాన్ పెనా గ్లాసులకు తగిలించి సారాయి సేవించసాగారు

"కను పేదవాడిని అయి తేసంతానం లేకపోవడం నా పేదరికాన్ని రెండింతలు చేసింది. ఇప్పుడు నాకొడుకే నా ఆస్తి దేవుడిచ్చిన ఆస్తి ఇక్కడున్న పరిజనులూ స్నేహితులూ. ఇకనే నేనరగని మావూరి వాళ్ళూ అందరూ మా-అబ్బాయి ఇవాంచోని ఆశీర్వదిస్తూ త్రాగండి "అని అరిచాడు స్టోయాన్

"ఇవాంతో వందసళ్ళు బ్రతకాలి దీర్ఘాయుష్మాన్ భవ-"అన్నారు అందరూ

"అంతా భగవదనుగ్రహం! పోదరులారా మీరిద్దరూ మాబుల్లి అవాంచోని చూస్తారా మరిచూడ్డరుగాని వాడిజాతాలాలా చిన్నవాడు వాడికెంత రెండు నెలలిగా అయిందీ పెనా వెళ్ళి అబ్బాయిని తీసుకురా!

"వాడు హాయిగా బ్రతకాలి అన్నాడే అంది పెనా.

ఓహో నిద్రపోతున్నాడు? అంటూ నిద్ర పోతూ నిద్రపోనీ మనమే వాడి దగ్గరకు వెళ్దాము వాడు చిన్నవాడే అయితే నేం మహారాజుకు మించినవాడు అంతే అయి లారా! ఎవరెవరు మావాణ్ణిచూడాలనుకుంటారో వారందరూ రండి వాడు బండిలో పడుకుని నిద్రపోతున్నాడు. కొత్త బండి అది వాడికోసం కొనేను"అన్నాడు స్టోయాన్ పొనాశాలబయటకు నడిచాడు

అక్కడున్న వారందరు లేచిఅబ్బాయికివ్వడానికని జేబులనుండి డబ్బులు తీయసాగారు స్టోయాన్ వెనకనడవ సాగారు అందరికన్న వెనక బోలెడు సిగూ గర్వంతో వస్తున్న పెనాఅందరినీ దాటి బండిదగ్గర మెదట చేరింది

ఇన్నిమిషాన్ని సూర్యుడి బంగరు కిరణాలింకా అబండిమీద పడుతున్నాయి స్టోయాన్ బండిమీద కెక్కి వంగిపాపాయి నందుకోలోయిన వాడల్లా తటాలున వెనక్కు తిరిగి "హాళగవా....."అన్నాడు ఎవరో లాగేసినట్లతని చేతులు వెనక్కు రాలి పోయాయి

"ఎవరో పాపాయి మరో పాపాయి వుండిక్కడ ఎవరో విడిచిపెట్టారు హేయ్ ఎవరిదీ బిడ్డ" అని అరిచాడతడు

"స్టోయాన్. ఓస్టోయాన్" అంటూ పరగడుగూపాండ్రపై కక్కిందరపై వా అబండి మీదికెగబడ్డారు జనమంతా కుతూహలంతో నిండి రొంకపాపాయి-మెళ్ళోదారము చారమునకొకరర్థిలువాగిలపాపాయి ఇవాంచో పక్కన నంతరగుపైన పడుకొని మహానందంతో నిద్రపోతూన్నది చుట్టూ చేరిన జనం నందరికీఅపాప కళ్ళు తెరిచింది దాని ఎర్రటి మెడమీదికి పిచ్చిపిచ్చి నవ్వులతో నిండిపోయి క్షణంలో అపాపకడుపు లంకించుకుంది

"అయ్యో పాపం అకలేస్తుంది కాబోలు"అంది పెనా

"అయితే దానికి పాలిప్పు ఎవరో ఇక్కడ విడిచి వెళ్ళారు ఆకలిగా వుండి పచ్చు-" అన్నారు కొందరాడవారు

"దీనికి పాలివ్వడా-అయితే ఇవాంచోకో? "అంది పెనా.

"వాంచోక్కూడా ఇదుపుగానే లే"

"బాలుడు వెళ్ళలేదుతూ పడుపు సాగించింది పాప.

పెనా ఆ పాపాయిని చేతుల్లోకి తీసుకుని దానికి పాలివ్వసాగింది ఆపాపాయి సంతృప్తిగా పాలుతాగసాగింది

"అయ్యో పాపం! నాతల్లే ఎంత ఆకలమ్మా బిడ్డకు" అని దానిఅత్తు దువ్వ సాగింది పెనా. స్టోయాన్ ఇటూ అటు చూస్తున్నాడు ఏమిటోచక

"పంచెయ్యడం చెప్పండి!దీనిని పోలీసు స్టేషన్‌కు తీసుకెళ్ళి అప్పజెప్పెయ్యనా?" అని గోలపెట్టాడు స్టోయాన్.

"ఆ! అవునవును! అక్కడికే తీసుకెళ్ళు! అదే సరయిన చోటు" అన్నారు కొందరు.

"వెళ్లేదు నేను బాచిటి తల్లిని ఇవ్వను ఇవ్వను" అంటూ ఒకడి నెరిగిన వారందరూ అరిచారు

"స్టోయాన్ ఈ పాపనూ ఇంటికి తీసుకువెళ్ళు-ఏం, ఏమంటావు? పదేళ్ళ నుండే సంతానంలేదని మొర పెడితే భగవంతుడు నీకు ఒకరికి ఇద్దరు పిల్లల్ని ప్రసాదించాడు. స్వీకరించు. ఇది విధి నిర్ణీతం దీనినిశాదనకు శాదనడంపాపం అవుతుంది జాగ్రత్త ... ఎంత బులిపాపో చూడు. దానిని నీ బిడ్డతోబాటే పెంచు" అన్నారు కొందరు ఆడవారు

స్టోయాన్ వంగి ఆ పాపనుచూచి భార్యవైపు చూచాడు. ఆమె అతడిని చూచింది

అతడింకా ముందుకు వంగి ఆ పాపను మోసంగా చూశాడు. ఆ పాపను చూస్తున్న కొద్దీ అతడి మొహం మారసాగింది. అతడి మొహంమీద ముసిరిన మబ్బులు విడిపోయినట్లయింది.

"దీనిని తీసుకు వెళ్దామా పెనా?" అని అడిగాడతడు

"మరో! ఇదినాపాప అయిపోయింది" అంది పెనా.

"ఏమయ్యోస్టోయాన్! బలే ధామ్ కోట్టావులే- ఏదీ ఈ రెండవపాప పేరుచెప్పి మళ్ళీ కాస్త ప్రాణాసవం ఇప్పించు" అన్నారు రైతులు

ఆ సాయంకాలం అస్తమిస్తున్న సూర్యుడు, గ్రామానికి వెళ్తున్న స్టోయాన్ బండినిచూశాడు స్టోయాన్ హుషారుగా గుర్రాలకు కబుర్లు చెబుతున్నాడు. అతని భార్య ఇవాంచోను వాడి బుల్లి చెల్లాయినీ మోళాళ్ళమీద ఉంచుకుని బండిలోపల కూర్చుని వుంది.

పేదవాడి ఆనందం

(ఈ కథ ఈ శీర్షికతో ఆరంభంలో రాయబడినది

ఆ రోజు బజారు మూసేవేళ కావస్తుంది సూర్యుడింకా కాస్త ఎత్తునే వున్నాడు కాని కాలకేసిపోనిని పొనాశాలలోకి వెళ్ళిన వారందరూ నెమ్మదిగా నెమ్మదిగాబయటపడసాగారు గుర్రాలూ బండ్లూ గ్రామాలవైపు బయలుదేరడానికి సిద్ధం కాసాగాయి ఎందరో రైతులూ వారి స్త్రీలూ హడావిడిగా ఇటూ — అటూ తిరుగుతున్నారు కొందరు గుర్రాలకు నీరు పెడుతున్నారు కొందరు బండ్లను సరిగా నిల్చోబెట్టి వాటిని ఆ రోజు కొన్న సామగ్రితో నింపుతున్నారు.

కంకర రాళ్ళు పరచిన ఆ పొనశాల ప్రాంగణంమీద గుర్రపులాయం,గాడె, కొట్టములు నీడలు పడుతున్నాయి. మఖానికి పౌడర్ పూసుకున్న గ్రామీణ స్త్రీలు అక్కడక్కడ గుంపులు గుంపులుగా కూర్చుని వున్నారు. వదులుగా వున్న మిలిటరీ చొక్కాలను ధరించిన యువ సైనికులు ఆ అడవారి చుట్టూ తిరుగుతున్నారు. ఒకరి భుజాలపై ఒకరు చేతులు వేసుకొని నిలుచున్నవారి కళ్ళలో మోహం తొణికిసలాడుతూంది

ఆ ఆవరణకు చివర నిలుచున్నది ఒక త్రోత్తబండి రంగురంగుల ఆ బండి పిలల ఆట వస్తువులో ముంచబడివుంది దానికి వగానికి ఎడ్లగడ్డి కుక్కబడి వుంది ఆ గడ్డిమీద చారల దుప్పటి కొత్త దగ్గొక్కటి పరచివుంది అరగ్గు కొసలు బండికిటూ అటూ వ్రేలాడుతున్నాయి. ఆరంగు రంగుల రగ్గు కనుపండుగగా వ్రేలుతున్నట్లుంది దానిపై నున్న ఎర్రటి లోతైన కండ్లు మూసుకొని నిద్రపోతున్నాడొక పాపడు పూర్తిగా కప్పబడి వున్నందున ఆ వాని మొహంకూడా కన్పడడం లేదు ఆ పాపతల్లి ఒక మధ్య వయస్కురాలు ఆ బండి చక్రాన్ని ఆనుకుని నిల్చుని చేతిలో వున్న బన్నును ముక్కలు ముక్కలుగా కొరుక్కు తింటున్నది తలకి బంగారపు పతకాలున్న వెండి సూనూ పాతకాలపు బంగారపు వెండి మురుగులనూ ధరించి వుంది ఆమె ఆ గగనపై సూర్యుడు వెలుగుతున్నాడు.

పైన దవిన మీసాలున్న లావు పాటి రైతొకడు పండగ రోజుకుమల్లే బట్టలు ధరించినాడు, పనశాల నుండి బయటికి వచ్చాడు.

"పెనా పెనా! లోపలికిరా కాస్సేపు కూచుని వదాం"అని ఆమెవైపు చేతి సూపాడు.

"కిట్లాపనేదైనా, పాపాయి వున్నాడుగా ఇక్కడ!"అన్నదామె బన్ తినడం మానేసి

"ఎహో, పాపాయా ఏంచేస్తున్నాడు వెధవ?" అంటూ బండివైపు వచ్చాడు అరైతు చిరునవ్వుతో.

"ఓ నిద్రపోతున్నాడు-"అని హెచ్చరించింది ఆమె

ప్రక్కనుండి తొంగి, బండిలోకిచూచి సంతోషంతో ఈలవేసి, నెమ్మదిగా పలికాడు "బుల్లి వెధవాయి నిద్రపోతున్నాడుగా. నిద్రపోనీ మన్నుకానీ,పనిలోలోపలికిరా! పిత్యాటి నుండి కొందరు మిత్రులు వచ్చారు. రా! వాళ్ళను చూద్దువుగాని!"

అంటూ ప్రేమతో పెళ్ళాంవైపు పొక్కసారి చూచి అరైతు స్టోయాన్ అడుగు వేశాడు. చేతిలో మిగిలివున్న బన్

ఎలిన్ పెలిన్

ముక్కను తేజులో పడేసుకుని పెనా అతడి వెంట నడిచింది

పొనశాల నిండా రైతులు క్రిక్కిరిసి వున్నారు అబాటికి కొందరు కేపాతో తూలుతున్నారు అరోజు తాము చేసిన వ్యాపారం గురించో, మరోముఖ్యమైన విషయం గురించో వారందరూ గట్టిగా అరుస్తూ మాట్లాడుకుంటున్నారు. సారాయి పొగాకు, తినుబండారాలు, కటిని వింతవాసనగా ముక్కు కుతకుతలాడుతుంది

స్టోయాన్ కూడా కొద్దిగా మత్తులో పడాడు మరొగ్రామా కిచెందిన యిద్దరు మునలివారూ ఇద్దరు అడవాళ్ళూ వున్న మేజా దగ్గరకు భార్యనుతీసుకు వెళ్ళాడు స్టోయాన్ పెనా ఆమువలివారి చేతులను ముద్దు పెట్టుకుంది. దూరపుబంధులవు లయి అతడి భార్యకు స్వర్శ నిచ్చారు

"మిటర్ శాతగారూ! ఈరోజే మా ఆవిడ మీరిదివరకుచూడలేదని టూను అంటుగోముగా పెళ్ళాంవైపు చూచాడు స్టోయాన్.

"అదే టోయ్ పెనా ని ఎందుకు చూడలేదూ చిన్నపిల్లగా వున్నప్పటి నుండే తెలుసునాకు-"అన్నాడు మిటర్ కాబడుర్ధాయిలాగుర్రలగొ తుకతో వయసు దాసిన గీతలు నిండిన అతడి మొహం దయనిండినవ్వొకటి వెలుగగా ఆమెవైపు చూచాడు.

పెనా పలికింది "అవును తాతయ్యా మా అమ్మకు నువ్వంటే ఎంత గౌరవమో ఓపారి పెద్దకురువేసే నువు నయం చేశావుటగా?"

"అవునవును గుర్తుంది మరేం అవుండుతో అమె చచ్చిపోయేదే కాని ఇంతలో నన్ను పిలిపించారా. ఊ ఎటా వుంటున్నారు మీరందరూ?" అని అడిగాడు మునలివాడు.

స్టోయాన్ జవాబు చెప్పాడు- "అందరం బాగానే వున్నాము మాకు ఒక్కటే దిగులుంటేరు ఫది సంవత్సరాల నుండీ అని కరుణామూర్తి ఆ దేవుడు ఆ కొరతా తీర్చేశాడు. మాకొడొక్క అబ్బాయిని ప్రసాదించాడు. "అ అబ్బాయి చిరంజీవిగా వర్ధిల్లాలి" అని ఆశీర్వదించారు మేజాచుట్టూ కూర్చున్న వారందరు.

ఓడలుబండ్లూ-బండ్లుఓడలుకావటమంటే యిదే కాబోలనుకున్నాడుకుశాలరావు. తను వరకు పాసయిన సంగతి కథకు ప్రయిజువచ్చిన విషయము విని తల్లి, తండ్రి సువర్చలాఎంతోపొంగిపోయారు

ఆరాత్రి అకస్మాత్తుగా తండ్రికిఎక్కువ వయసువచ్చినప్పుడు అనిపించింది కుశాలరావుకు: "తన అవసరం కలిగింది గనకనే ఆయింటికి తిరిగి రాగలిగాడా" అని

యాదృచ్ఛికంగా అన్న మాటలు కూడ ఒక్కొకపారి నిజమయి ఊరుకుంటాయి.

వలకరించాడు కుశాలరావు.

"ఏం బాగానే ఉన్నావేఅన్నది" తేని నవ్వు తెచ్చి పెటుకుని. తర్వాత తల్లి చెప్పింది: "బావ లంచాలు తీసుకుంటున్నాడని నిరూపించి ఉద్యోగం నుంచి నిన్నెండు నెలరుట. రెండు నెలలముంచి ఇక్కడే ఉంటున్నారుట".

ఓడలుబండ్లూ-బండ్లుఓడలుకావటమంటే యిదే కాబోలనుకున్నాడుకుశాలరావు. తను వరకు పాసయిన సంగతి కథకు ప్రయిజువచ్చిన విషయము విని తల్లి, తండ్రి సువర్చలాఎంతోపొంగిపోయారు

ఆరాత్రి అకస్మాత్తుగా తండ్రికిఎక్కువ వయసువచ్చినప్పుడు అనిపించింది కుశాలరావుకు: "తన అవసరం కలిగింది గనకనే ఆయింటికి తిరిగి రాగలిగాడా" అని

యాదృచ్ఛికంగా అన్న మాటలు కూడ ఒక్కొకపారి నిజమయి ఊరుకుంటాయి.

సుస్నిగ్ధుడైన ఆదర్శవాది

"బ్రహ్మానందం చచ్చిపోయాడట"

"హార్నీ! బ్రహ్మానందం చచ్చిపోయాడూ!!"

"ఏమొచ్చింది?"

"పోయేకాలం దాపురించింది వెళ్ళిపోయాడు"

"అసలెట్లా చచ్చాడుట?"

"వూరు వెలువలి పాడి నూతిలో పడి చచ్చాడుట"

"అంత ఖర్మేమొచ్చిందో!"

"ఏమోపాపం అంతకాలమిపెళ్ళయి సంవత్సరమయ్యిందో లేదో"

ఊరూ వాడా మారుమోగుతోంది బ్రహ్మానందం చావు కబురుతో తెల్లారి దోరేదో యీ వార్త మోసుకొచ్చి రాములవారి గళ్లో నిదేశారా దొరకాడు. అక్కడనుండి అరి శాఖోప పెళ్లేటట్టుగా తతంగ సిద్ధమైంది తలగ్గిరా తోకకు దేరింది

బ్రహ్మానందం భార్య విగ్రహాన్ని బయటకు తీసి పసిపిల్లవాడి అరాలు దొరుకుతుంటే మోసి శేజులు వెతకటం ట్లా చదా దో తలుపుతోటానికి గానూ పోస్టుమార్టం చేయటం లాటి ఆనవాయితీలన్నీ అయ్యాకగాని బ్రహ్మానందం పెళ్ళాం ఏమైందో అన్న అనుమానంతో ఆ పేషణ ప్రారంభమైంది

"పుటింటి కెళ్ళింది" అని సమాధానం వచ్చింది.

"ఎప్